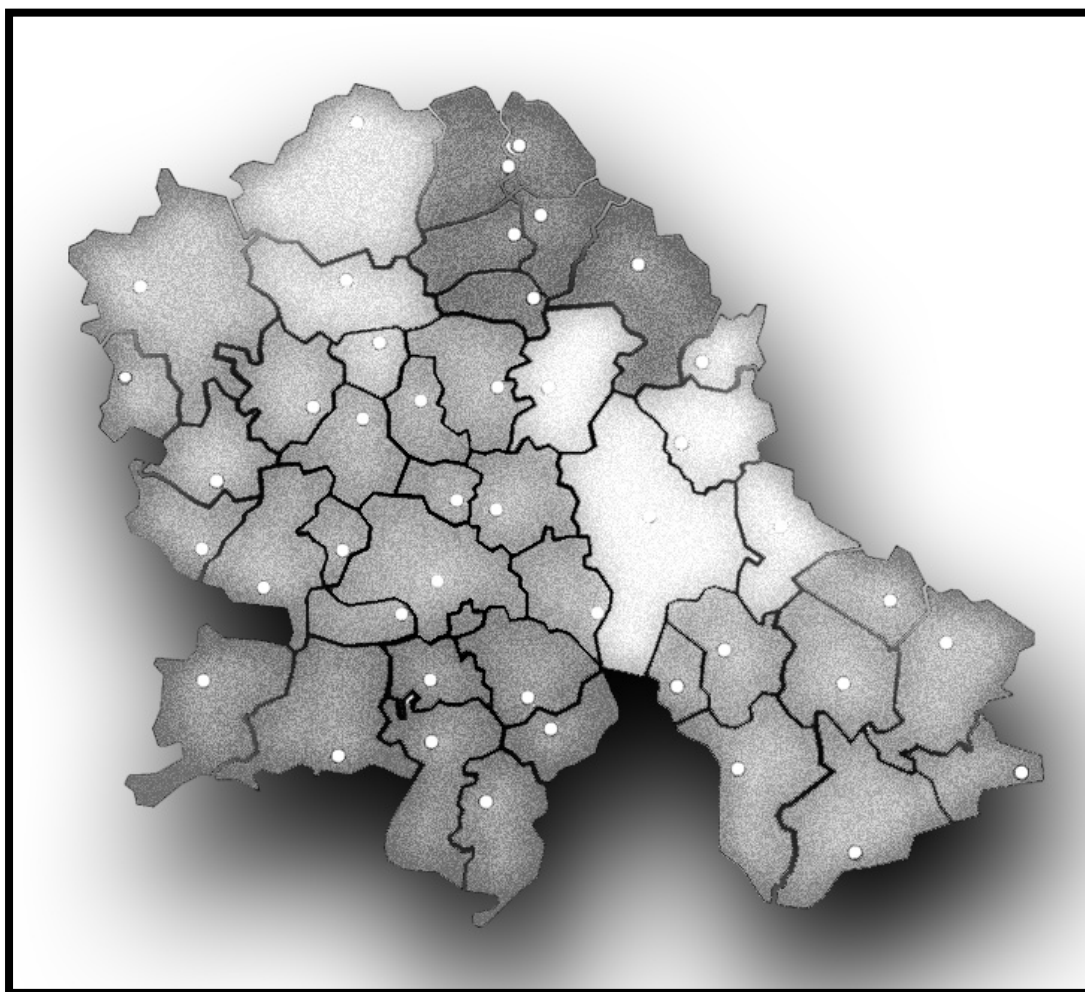

2019

ISSN 1820 -7596

Institut za javno zdravlje
Vojvodine

Centar za kontrolu i
prevenciju bolesti

VOJVOĐANSKI EPIDEMIOLOŠKI MESEČNIK

Vol 14

07.2019.

godina 2019.

VOJVOĐANSKI EPIDEMIOLOŠKI MESEČNIK

Izdavač
Institut za javno zdravlje Vojvodine
Novi Sad, Futoška 121

Uređivački odbor:

Prof. dr. sc. Vladimir Petrović

Prof. dr. sc. Gorana Dragovac

Dr Mladen Petrović, prim.

Dr Svetlana Ilić, prim.

Redakcijski kolegijum:

Doc. dr. sc. Mioljub Ristić, dr. sc. med. Snežana Medić, prim.

dr Smiljana Rajčević, dr Mirjana Štrbac

Ekaterina Marković, Ankica Vukas, Sanja Simić,

Marija Živanović, Anita Jovetić, Dušan Carević, Radmila Zobenica

Informatička obrada i dizajn:

Josip Mihajlović

Aktuelnosti:

Izvor podataka:
World Health Organization
European Centre for Disease Prevention and Control
Institut za javno zdravlje Srbije
Institut za javno zdravlje Vojvodine

SVET

Ebola: Od početka desete epidemije ebola groznice, u avgustu 2018.godine, do 27.jula 2019.godine, u Demokratskoj Republici Kongo, prijavljeno je 2659 slučajeva ebola, uključujući 1782 smrtna ishoda. Od ebola je obolelo i 145 zdravstvenih radnika. U avgustu 2018. godine započeta je vakcinacija stanovništva protiv ebola virusne groznice i do kraja jula 2019. godine vakcinisana je 178 121 osoba.

Tifoidna groznica-Zimbabve: Od oktobra 2017.godine, do jula 2019. godine, u Zimbabveu je prijavljeno 10 320 slučajeva tifoidne groznice (sa 24 smrtna ishoda). U 2019. godini registrovan je 5161 slučaj tifoidne groznice.

Akutni neurološki sindrom-Peru: Od početka 2019.godine registrovan je neuobičajeno veliki broj neuroloških sindroma nalik na *Guillain-Barré* sindrom. Slučajevi su registrovani širom zemlje, u nekoliko regiona, a etiologija je nepoznata. U periodu od 02.06.-08.06.2019. prijavljeno je 313 slučajeva. Do kraja juna je registrovano 575 slučajeva akutnog neurološkog sindroma, a u istom periodu prošle godine registrovano je 215 slučajeva. Ministarstvo zdravlja Perua dalo je prioritet istraživanju ovih slučajeva.

Lassa groznica-Afrika: Od početka 2019.godine do 20. jula 2019.godine, u Nigeriji je od Lassa groznice obolelo 606 osoba (sa 147 smrtnih ishoda), dok su u istom periodu u Liberiji obolele 32 osobe (sa osam smrtnih ishoda).

Falsifikovana vakcina protiv rabiesa-Filipini: Svetska zdravstvena organizacija u julu 2019. godine izdala je saopštenje o cirkulaciji falsifikovanih vakcina protiv besnila (*Verorab*, *Speeda* i *Rabipur*) i seruma (*Equirab*) kojih je inače nestašica na Filipinima. U toku su ispitivanja sastava falsifikovanih vakcina i antirabičnog seruma. Preporuka je da se vakcine i serumi kupuju isključivo kod sertifikovanih farmaceutskih kuća.

Kolera-Demokratska Republika Kongo: Nekoliko zemalja u Africi, Aziji i SAD je prijavilo epidemije kolere. Trenutno su u toku velike epidemije kolere u Jemenu, Haitiju i Demokratskoj Republici Kongo, gde je od početka 2019. godine, do kraja jula od kolere obolelo 13.400 osoba, sa 280 smrtnih ishoda.

(Detaljni izveštaji na sajtu Svetske zdravstvene organizacije: <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/325979/OEW29-1521072019.pdf>)

EVROPA

Groznica zapadnog Nila: Početkom juna meseca u evropskom regionu započeta je sezona nadzora nad transmisijom groznice zapadnog Nila među ljudima. Do kraja jula, u evropskom regionu je zabeleženo 13 slučajeva obolenja, u Grčkoj (10), Rumuniji (dva slučaja, od kojih jedan sa smrtnim ishodom) i Italiji (jedan slučaj). U istom periodu su prijavljene i dve epidemije među konjima u Grčkoj. U toku sezone nadzora 2018.godine zabeležena su 2.083 slučaja obolevanja kod ljudi i 285 epidemija među konjima.

SRBIJA

Morbili: Od početka oktobra 2017. godine, zaključno sa 19.7.2019. godine na teritoriji Republike Srbije, uključujući i teritoriju nadležnosti Zavoda za javno zdravlje Kosovska Mitrovica, registrovano je ukupno 5798 slučajeva malih boginja, od kojih je 2946 laboratorijski potvrđeno u Institutu Torlak.

Ukupan broj registrovanih smrtnih ishoda zbog komplikacija uzrokovanih malim boginjama iznosi 15.

Najmlađa obolela osoba je stara 15 dana, a najstarija 71 godinu. Najveći broj obolelih je u uzrasnim grupama mlađim od pet i starijim od 30 godina. Većina obolelih osoba (94%) je nevakcinisana, nepotpuno vakcinisana ili nepoznatog vakcinalnog statusa.

Od ukupnog broja obolelih, 33% je bilo hospitalizovano ili je hospitalizacija u toku. Od teških komplikacija malih boginja registrovano je zapaljenje mozga kod dve i upala pluća kod 587 obolelih osoba.

Poslednji slučaj malih boginja u Voivodini je registrovan u decembru 2018. godine.

VOJVODINA

Groznica zapadnog Nila: Početkom juna meseca započet je nadzor nad groznicom zapadnog Nila kod ljudi, za sezonu transmisije 2019.godine, u skladu sa Stručno-metodološkim uputstvom Instituta za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut“. Do kraja jula nisu prijavljeni slučajevi obolevanja.

28. jul-Svetski dan borbe protiv hepatitisa „Investirajte u eliminisanje hepatitisa“

Centar za kontrolu i prevenciju bolesti
Institut za javno zdravlje Vojvodine

Od 2010. godine Svetska zdravstvena organizacija (SZO) je ustanovila 28. jul kao dan obeležavanja borbe protiv hepatitisa. Ovaj dan je odabran u čast rođendana nobelovca prof. Blumberga-a, koji je otkrio virus hepatitisa B.

Hronični hepatitis B i C su glavni uzrok nastanka ciroze i raka jetre i najčešći razlog za transplantaciju jetre u Evropi. Komplikacije virusnih hepatitisa B i C godišnje uzrokuju smrt oko 1,34 miliona svetske populacije, što je više od broja smrti od HIVa/AIDSa (1 milion) i tuberkuloze (1,7 miliona).

Hepatitis B i C se javljaju u svim delovima sveta, a učestalost im se razlikuje od jednog geografskog područja do drugog kao i između različitih grupacija stanovništva unutra određenih geografskih područja.

Prema poslednjim podacima Svetske zdravstvene organizacije, širom sveta, oko 325 miliona ljudi živi sa virusnim hepatitisom (257 miliona ljudi od hroničnog hepatitisa B, a oko 71 milion od hroničnog hepatitisa C).

Procena SZO je da oko 300 miliona ljudi trenutno živi sa virusnim hepatitisom, a da toga nisu svesni. Prema podacima Instituta za javno zdravlje „Dr Milan Jovanović Batut“ Srbija Svetski dan hepatitisa, dočekuje sa podacima koji ukazuju na smanjenje obolevanja i umiranja od virusnih hepatitisa B i C. U 2018. godini registrovano je ukupno 615 slučajeva virusnih hepatitisa B i C, što je manje nego prethodne godine (713 slučajeva), i dvostruko manje i poređenju sa 2013. godinom kada je registrovano najviše obolelih u prethodnih deset godina (1112 slučajeva). Mortalitet od hepatitisa B i C registrovan u 2018. godini je najniži zabeležen mortalitet u prethodnih deset godina (jedan smrtni ishod od hroničnog hepatitisa C).

U Republici Srbiji tokom 2018. godine virusni hepatitis su činili 5% svih prijavljenih zaraznih bolesti. Kod akutnih infekcija hepatitisa B i C simptomi su izuzetno retki. Hronične infekcije hepatitisa B i C uglavnom protiči bez simptoma duži vremenski period, ponekad godinama ili decenijama. U odnosu na akutne virusne hepatitis B i C za koje se beleži smanjenje obolevanja u našoj zemlji, za hronične virusne hepatitis B i C registruje se porast prijavljenih slučajeva, kao i svuda u svetu. U asimptomatskom periodu hepatitis B i C uzrokuju oštećenje jetre i potom mogu izazvati cirozu i karcinom jetre. Više od 60% slučajeva primarnog karcinomajetre je posledica kasne dijagnostike i lečenja infekcija uzrokovanih hepatitisima B i C. Dve trećine ovih slučajeva karcinoma uzrokovano je virusom hepatitisa B, a jedna trećina virusom hepatitisa C.

U našoj zemlji se od 2006. godine sprovodi obavezna sistematska aktivna imunizacija protiv virusnog hepatitisa B dece u prvoj godini života i nevakcinisane dece u 12. godini života. Ova visoko efektivna preventivna mera je doprinela da se u poslednjih 10 godina registruje značajno smanjenje broja obolelih od akutnog hepatitisa B (90 slučajeva u 2018. prema 287 slučajeva u 2009. godini). Najniži rizik za obolevanje od hepatitisa B i C je, kao i prethodnih godina, registrovan kod dece uzrasta do 19 godina. Najviši rizik je u uzrasnoj grupi 30–39 godina za hronični hepatitis C, i u uzrasnim grupama preko 40 godina za hronični hepatitis B (sa dvostruko većom zastupljenošću muškaraca u odnosu na žene). Kod najvećeg broja obolelih od akutnog i hroničnog hepatitisa B i C tokom 2018. godine način prenošenja uzročnika je ostao nepoznat, ili su u pitanju nezaštićeni seksualni odnos, korišćenje nesterilnog pribora za injektiranje psihoaktivnih supstanci, medicinske intervencije, tetovaža i pirsing.

Virusne hepatitis B i C je moguće sprečiti. Uzimajući u obzir prirodan tok bolesti koja u dužem periodu može proticati bez simptoma, ključno je smanjiti rizik za prenošenje ovih krvnoprenosivih infekcija.

Osnovne mere su pravilna higijena ruku korišćenje lične zaštitne opreme i adekvatno sterilisanih instrumenata kod pružalaca kozmetičkih (tetoviranje, pirsing, trajna šminka, kozmetičke procedure, manikir, pedikir i dr.) i medicinskih usluga. Podjednako su važne i lične mere zaštite poput korišćenja ličnog pribora za higijenu, sterilnog pribora za injektiranje psihoaktivnih supstanci, izbegavanje nezaštićenih seksualnih odnosa i određenih kozmetičkih usluga.

Svetski dan hepatitisa, ove godine se obeležava pod sloganom Svetske zdravstvene organizacije (SZO) „**Investirajte u eliminisanje hepatitisa**“, koji prenosi poruke o važnosti prevencije, testiranja, ranog otkrivanja i lečenja virusnih hepatitisa, a sve u cilju postizanja ciljeva Globalne zdravstvene strategije o virusnim hepatitisima 2016.–2021. i Globalnih ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, a to je eliminacija oboljenja i smrti od hepatitisa B i C do 2030. godine.

Bez pronalaženja nedijagnostikovanih slučajeva hepatitisa i njihovog povezivanja sa zdravstvenom službom, milioni ljudi će nastaviti da trpe zdravstvene tegobe, a njihovi životi će biti u riziku da budu izgubljeni.

Povodom Svetskog dana hepatitisa u nedelji od 29.jula do 2. avgusta 2019.godine biće omogućeno besplatno i anonimno savetovanje i testiranje brzim testovima za hepatitis C, bez lekarskog uputa, a rezultati testiranja biće dostupni za 30 minuta. Testiranje će biti organizovano u četiri grada: Beograd (Gradski zavod za javno zdravlje Beograd), Novi Sad (Institut za javno zdravlje Vojvodine), Kragujevac (Institut za javno zdravlje Kragujevac) i Niš (Institut za javno zdravlje Niš) u organizaciji Udruženja pacijenata sa bolestima jetre „Hronos“, Instituta za javno zdravlje Srbije „Dr Milan Jovanović Batut“ i mreže instituta i zavoda za javno zdravlje.

Iako Srbija nije zemlja sa visokom prevalencijom hepatitisa B i C u opštoj populaciji, neke grupe građana su izložene većem riziku od ovih infekcija (osobe koje injektiraju droge, osobe koje često menjaju seksualne partnere).

Zbog toga vas pozivamo da podržite kampanju i date svoj doprinos u podizanju svesti o važnosti prevencije virusnih hepatitisa.

Institut za javno zdravlje Vojvodine će, kao i svih ranijih godina, nastaviti sa besplatnim savetovanjem i testiranjem klijenata na hepatitis B i C i nakon akcije-tokom cele godine (u prvih 6 meseci tekuće godine u Savetovalištu je savetovano i testirano 290 osoba na hepatitis B i 289 osoba na hepatitis C).

Ukratko o hepatitisima:

Šta je hepatitis?

Hepatitis je virusno zapaljenje jetre. Izazivaju ga virusi hepatitisa (A,B,C,D,E, i drugi). Kod nekih osoba bolest dobija hroničan tok i vremenom može dovesti do ciroze ili tumora jetre.

Koji su simptomi hepatitisa?

Kod određenog broja inficiranih može se javiti žutica, uz pojavu tamne mokraće i svetle stolice te malaksalost, slab apetit, glavobolja, muka, gađenje na masnu hranu, simptomi slični gripu...

Često, bolest dobija hroničan tok kada ne daje nikakve simptome.

Kako neko može dobiti hepatitis?

Virusi hepatitisa B, C i D se mogu dobiti na sledeće načine:

- Nezaštićenim seksualnim odnosom sa zaraženom osobom.
- Upotrebom zaraženog pribora koji se koristi pri intravenskom ili intranazalnom korišćenju droga ili ubrizgavanju lekova.
- Tokom hemodijalize (retko).
- Putem transplantacije organa sa inficiranog donora, transfuzijama krvi i krvnih produkata, sperme, organa i tkiva (danas veoma retko jer se vrši obavezno testiranje darova davaoca).
- Akcidentalno – ubodom na iglu ili oštar instrument ili izlaganjem krvi inficiranih osoba (često kod zdravstvenih radnika).
- Ako se koriste nesterilni instrumenti pri operacijama, intervencijama, invazivnim procedurama, stomatološkim i drugim intervencijama kojima se narušava integritet kože (tetovaža, akupunktura, pirsing, kozmetičke procedure)
- Korišćenjem zajedničkog pribora za ličnu higijenu (četkice za zube, briači, mašince za šišanje, makazice za nokte) sa osobom koja je inficirana
- Sa zaražene majke na novorođenče.

Hepatitis A se prenosi kontaminiranom hranom ili vodom kao i prljavim rukama.

Kako se otkriva i potvrđuje infekcija virusom hepatitisa?

Infekcija virusom hepatitisa otkriva se laboratorijskim ispitivanjem krvi.

Potrebno je da se sa rezultatima analiza i uputom izabranog lekara javite infektologu.

Lečenje virusnog hepatitisa

Lečenje hepatitisa ima za cilj da ublaži i uspori tok bolesti i odloži pojavu hroničnog hepatitisa ili ciroze jetre.

Sprečavanje širenja zaraze

Za osobe inficirane virusom hepatitisa B, C i D savetuje se:

- Kada je reč o Hepatitis B virusnoj infekciji, najbolja preventivna mera je vakcinacija i to svih osoba iz grupa sa povećanim rizikom i sve novorođene dece.
- Seksualni partneri i osobe koje žive u domaćinstvu sa osobom inficiranom virusom hepatitisa B, C ili D treba da se vakcinišu vakcinom protiv hepatitisa B, ukoliko se laboratorijskim testovima dokaže da su seronegativni.
- Ako koristite droge, prijavite se na lečenje. Ne smete koristiti zajedničke igle, špricave i ostali pribor za ubrizgavanje droge ili leka kao ni zajedničke cevčice za ušmrkavanje kokaina.
- Treba da imate sopstveni i nedeljiv pribor za ličnu higijenu (briači, četkice za zube, pincete, makazice, mašince). Posekotine pokriti hanzaplastom.
- Ne smete biti dobrovoljni davaoci krvi, organa, tkiva i sperme.
- Ako imate stabilnu dugogodišnju vezu nema potrebe da menjate svoje seksualne navike, a upotrebom kondoma rizik od zaražavanja partnera se još više smanjuje. Partneru treba predočiti činjenice o svom zdravstvenom stanju i porazgovarati o eventualnom testiranju partnera.
- Redovno praćenje kod infektologa, zdrava ishrana (bez puno masti, češći lagani obroci), apstinencija od alkohola i droge.

EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA ZARAZNIH BOLESTI U VOJVODINI U JULU 2019.GODINE

AKTUELNA EPIDEMIOLOŠKA SITUACIJA ZARAZNIH BOLESTI U VOJVODINI

U julu 2019.godine je, u AP Vojvodini, prijavljeno 188 slučajeva zaraznih bolesti (bez bolničkih infekcija) koje podležu obaveznom prijavljivanju.

Tokom jula meseca 2019.godine registrovana su dva smrtna slučaja kao posledica zarazne bolesti, oba kao posledica tuberkuloze.

PRIJAVLJIVANJE ZARAZNIH BOLESTI U AP VOJVODINI

-Incidencija zaraznih bolesti (bez bolničkih infekcija) u julu 2019.godine, u AP Vojvodini iznosila je 9,7 na 100.000 stanovnika.
-Najviša incidencija zabeležena je u opštinama: **Bela Crkva** (23,0/100.000), **Bačka Palanka** (21,6/100.000) i **Nova Crnja** (19,5/100.000), dok je najniža incidencija zabeležena u opštinama: **Šid** (2,9/100.000), **Odžaci** (3,3/100.000) i **Ruma** (3,7/100.000). Na teritoriji **osam vojvođanskih opština** u julu 2019. godine nije registrovan ni jedan slučaj zarazne bolesti koja podleže obaveznom prijavljivanju.

DESET NAJČEŠĆIH DIJAGNOZA U JULU

<i>Dijagnoza</i>	<i>Inc./100.000 jul 2018.</i>	<i>Inc./100.000 jul 2019.</i>
<i>Salmonellosis A02.0-.9</i>	2,43	2,48
<i>Tuberculosis A15.0-19.9</i>	0,62	2,12
<i>Enteritis campylobacterialis A04.5</i>	1,29	2,07
<i>Infectio chlam. modo sexuali transmissa A56.8</i>	0,05	0,93
<i>Pertussis A37</i>	2,33	0,88
<i>Shigellosis A03.1</i>	0,16	0,26
<i>Hepatitis acuta B B16.9</i>	0,0	0,21
<i>Hepatitis viralis chronica B B16.9</i>	0,31	0,16
<i>Hepatitis viralis chronica C B18.2</i>	0,10	0,16
<i>Q febris A78</i>	0,0	0,16

EPIDEMIJE

Na teritoriji Vojvodine su u julu 2019. godine prijavljene dve porodične epidemije zaraznih bolesti:

-U Bačkom Petrovom selu, opština Bečej, prijavljena je epidemija tuberkuloze, sa pet obolelih osoba.

U Grebencu, opština Bela Crkva, prijavljena je epidemija salmoneloze, sa tri obolele osobe.

OBOLJENJA PROTIV KOJIH SE SPROVODI SISTEMATSKA IMUNIZACIJA

U julu 2019.godine na teritoriji Vojvodine prijavljen je 41 slučaj tuberkuloze, Na teritoriji tri okruga prijavljeno je 17 slučajeva pertusisa.

**Broj registrovanih slučajeva zaraznih bolesti koje podležu obaveznom prijavljivanju,
u AP Vojvodini od 01.07.2019. do 31.07.2019. godine, po okruzima**

Dijagnoza		Južno bački	Sremski	Severno bački	Zapadno bački	Severno banatski	Srednjo banatski	Južno banatski	Ukupno
GRUPA RESPIRATORNIH ZARAZNIH BOLESTI									
<i>Tuberculosis</i>	A15-19	20	6	2	5	2		6	41
<i>Pertusis</i>	A37	14				2		1	17
<i>Meningitis pneumococcica</i>	G00.1	1							1
<i>Pneumonia per Haemophilus influenzae</i>	J14					1			1
GRUPA CREVNIH ZARAZNIH BOLESTI									
<i>Enteritis salmonellosa</i>	A02.0, .1	16	6	2	4	3	5	12	48
<i>Dysenteria per Shigella flexneri</i>	A03.1						3	2	5
<i>Enteritis campylobacterialis</i>	A04.5	18	1	10	2	3	5	1	40
<i>Hepatitis A</i>	B15.9		1						1
GRUPA POLNO PRENOSIVIH ZARAZNIH BOLESTI									
<i>Infectio gonococcica</i>	A54.9	1							1
<i>Infectio chlamidialis modo sexuali transmissa</i>	A56.8	2	1	11	2		1	1	18
GRUPA OSTALIH ZARAZNIH BOLESTI									
<i>Hepatitis acuta B sine delta agente</i>	B16.9	2	1	1					4
<i>Hepatitis chronica B sine delta agente</i>	B18.1	1	1					1	3
<i>Hepatitis chronica C</i>	B18.2	1				1		1	3
GRUPA ZOOANTROPONOZA									
<i>Leptospirosis</i>	A27.9	1						1	2
<i>Febris Q</i>	A78						2	1	3
BOLNIČKE INFEKCIJE									
<i>Sve lokalizacije bolničkih infekcija</i>	I - XV	104	10		5	17	2	5	143
UKUPNO SLUČAJEVI ZARAZNE BOLESTI		181	37	26	18	43	18	32	355
GRUPA KLICONOŠTVA									
Latio HIV									
Kliconoštvo crevnih bakterija		8							8
HBsAg nosilaštvo		2			1	1			4
anti HCV nosilaštvo		2			1	3		2	8

Vojvođanski epidemiološki mesečnik možete pronaći i na web-adresi:

<http://www.izjv.org.rs/> u delu **publikacije Instituta**

Ukoliko ste u mogućnosti da Vojvođanski epidemiološki mesečnik primete putem e-maila,

Molimo Vas da nas o tome obavestite putem maila upućenog na adresu: epidemiologija@izjv.org.rs